

Министерство образования и науки Российской Федерации
федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение
высшего образования
«Марийский государственный университет»

УТВЕРЖДАЮ

Резер, председатель приемной комиссии

М.Н. Швецов

инициалы, фамилия

2024 г.

ПРОГРАММА
ВСТУПИТЕЛЬНЫХ ИСПЫТАНИЙ ПРИ ПРИЕМЕ НА ОБУЧЕНИЕ
ПО ПРОГРАММАМ МАГИСТРАТУРЫ

Направление подготовки 44.04.01 Педагогическое образование

Магистерская программа Преподавание филологических дисциплин в высшей школе

Йошкар-Ола
2024 г.

Правила проведения вступительного испытания

Вступительное испытание в магистратуру по направлению подготовки: 44.04.01 Педагогическое образование, магистерская программа «Преподавание филологических дисциплин в высшей школе», – представляет собой междисциплинарный экзамен, включающий в себя испытания по следующим филологическим дисциплинам: современный марийский язык и история марийской литературы.

Экзамен проводится в устной форме по билетам. Ответы даются абитуриентами на марийском или русском языке.

Билет содержит два вопроса, позволяющих оценить знание абитуриентом теоретического и практического материала по общей и марийской филологии: первый вопрос – по современному марийскому языку, второй – по истории марийской литературы.

Знания абитуриента оцениваются по 100-балльной шкале.

К экзамену допускаются лица, подавшие документы в приемную комиссию МарГУ в установленные сроки и в соответствии с правилами приема.

Абитуриентам, имеющим диплом по филологическим и педагогическим специальностям и направлениям подготовки, в качестве оценки за вступительный междисциплинарный экзамен может быть перезачтена оценка за государственный экзамен по марийскому (или родному) языку и литературе или за государственный междисциплинарный экзамен, включавший в себя марийский (или родной) язык и литературу. Шкала перевода в баллы оценок за государственный (государственный междисциплинарный) экзамен, представленных в приложении к диплому о высшем образовании: «5» – 60 баллов, «4» – 45 баллов, «3» – 30 баллов.

К баллам, полученным на экзамене за ответ по билету или полученным в результате перевода в баллы имеющейся в дипломе оценки за государственный (государственный междисциплинарный) экзамен, прибавляются баллы за наличие диплома об окончании вуза с отличием (10 баллов), а также за наличие подтвержденных научных публикаций из расчета 5 баллов за каждую опубликованную работу.

ПРОГРАММА

Раздел 1. Современный марийский язык

ТҮНАЛТЫШ УЖАШ

«Кызытсе марий йылме» предмет, тудын содержанияже да задачиже-влак. Моло йылмышанче дене тудын кылже.

Кугезе финн-угор йылме ешыште марий йылмын верже. Кызытсе финн-угор йылме-влак. Вес генеалогий системыш пурешо йылме-влак (индоиран, болгар, чуваш, татар, эрвел славян, руш) дене марий йылмын кылже.

ФОНЕТИКЕ

Фонетикын предметше. Вес дисциплине да тыгак йылмышанчын моло ужашыже-влак (графике, орфографий, лексикологий, морфологий да синтаксис) дене фонетикын кылже.

Ойлымо йӱк – йылмын тӱн единицыже. Ойлымо йӱкым акустике, ышталтме да кучылталтме шот дене лончылымыш. Йӱк да фонеме, фонетике да фонологий, исторический фонетике да диахроний фонологий.

ОРФОЭПИЙ

Орфоэпий нерген умылымаш. Марий орфоэпийын шочмыжо да виянме корныжо. Фонетике закономерность негызеш чоңалтше орфоэпий нормо-влак. Морко-шернур говор – кутырымо нормын тун энэртишыже. Кутырымо нормын кулешлыкше.

ГРАФИКЕ ДЕН ОРФОГРАФИЙ

Алфавит (тиштер) нерген умылымаш. Марий алфавитын буква (тиште) чотшо. Буква ден йук-влакын кылдалтмышт, нунын кокласе ойртем. Графикын тун палыже-влак. Марий графикын ойртемже. Гласный (йонйук) ден согласный (сонйук) йукым палемдымаш. Согласный-влакын пушкыдылыкштым ончыктымаш.

[Й] йукым палемдымаш, йотированный буква-влакын рольшт. Графикын транскрипций деч ойртемже.

Орфографий нерген умылымаш. Марий орфографийын фонетике, морфологий да традиций шот дене принципше-влак. Мут-влакым пырля, дефис да посна возымаш.

ЛЕКСИКОЛОГИЙ

Лексикологийын (мутвундын) предметше. Лексикологийын ужашыже-влак: семасиологий, ономасиологий, ономастикe, этимологий, фразеологий, лексикографий. Мут лексике да грамматике единице семын. Мутын значенийже: ик(те) да шуко значениян лиймыже (моносемий ден полисемий). Вияш да вончештарыме значений-влак.

МУТ ЫШТАЛТМАШ

Мут ышталтмаш – йылме наукин посна ужашыже. Морфеме нерген умылымаш. Омоним, вариантан, синоним, ик значениян да шуко значениян морфеме-влак. Морфемын турло тускаже. Морфеме-влакын агглютинатив койышан улмышт.

Непроизводный да производный муттун. Производный да производящий (шомак ыштыше) муттун. Шомак вашталтыме муттун. Марий мутын мучашыже нерген проблеме.

Суффикс нерген умылымаш.

Мутым состав дене лончылымаш.

Мут ышталтым лончылымаш.

МОРФОЛОГИЙ

Морфологий – грамматикын мут вашталтме нерген ужашыже. Мутын лексике да грамматике значенийже (ынже). Грамматике формо да грамматике категорий. Грамматике значенийым каласыме тун йон-влак.

Ойлымаш ужаш-влак – мут-шамычын тун лексике да грамматике разрядышт. Ойлымаш ушажын ойртемалтме палыже. Знаменательный да служебный шомак-влак. Ик ойлымаш ушажын весыш вончымыжо, ик ойлымаш ужаш олмеш весын кучылталтмыже. Марий йылмышанчыште ойлымаш ужаш да тудын чотшо нерген йодыш.

СИНТАКСИС

Синтаксис нерген умылымаш. Йылме системыште синтаксисын верже. Синтаксис единице-влак, нунын грамматике значенийышт.

Марий йылме синтаксисым шымлыме историй.

Муткылдыш (мут сочетаний) нерген умылымаш. Муткылдышым шымлыме йодыш. Муткылдышын мут да предложений деч ойртемже. Предикативан да предикативдыме муткылдыш.

Предложений (ойлончо) нерген умылымаш. Предложений – коммуникаций единице. Предложенийын тун ойртемже (предикативность да модальность). Предложенийым кошартен каласымаште интонацийын сомалжо. Предложенийыште мут-влакын кылдалтмышт: сочинений да подчинений, предикаций кыл, пелепредикаций кыл, согласований, ешарен рашемдыше да ешарен ушышо кыл. Предикатив тун-влакын

чотышт дене предложенийын түрлө лиймыже: простой (тыглай ойлончо) да сложный (кыдежан ойлончо). Сложный предложений-влакым түшкалыме принцип-влак.

Литератур

1. Современный марийский язык: Фонетика. Йошкар-Ола, 1960.
2. Марий орфографий мутер / Йылмым, литературым да историйым научным шымлыше В.М. Васильев лумеш марий институт; тун ред. И.Г. Иванов. Йошкар-Ола, 2011.
3. Куклин А.Н. Олык-эрвел марий орфоэпий. Йошкар-Ола, 2003.
4. Куклин А.Н. Олык-эрвел марий фонетика: тунемме книга. Йошкар-Ола, 2013.
5. Современный марийский язык: Морфология. Йошкар-Ола, 1961.
6. Грузов Л.П. Историческая грамматика марийского языка. Введение и фонетика. Йошкар-Ола, 1969.
7. Современный марийский язык. Синтаксис сложного предложения. Йошкар-Ола, 1961.
8. Барцева Л.И., Галкин И.С. Кызытсе марий йылме: Лексикологий. Йошкар-Ола, 2003.
9. Васикова Л.П. Кызытсе марий йылме: Простой предложений синтаксис. Туныктышылан польш. Йошкар-Ола, 1987.
10. Васикова Л.П. Кызытсе марий йылме: Пунктуаций. Йошкар-Ола, 1992.
11. Лаврентьев Г.И. Состав слова и словообразование в современном марийском языке. Йошкар-Ола, 1985.
12. Галкин И.С. Историческая грамматика марийского языка. Морфология. Ч. 1–2. Йошкар-Ола, 1964, 1966.
13. Учаев З.В. Марий йылме. 1–2 ужаш. Йошкар-Ола, 1982–1985.
14. Учаев З.В. Марийский язык: теория: учебник для 5–9 классов. Йошкар-Ола, 1993.
15. Сергеев О.А. Марий йылме. Стилистика. I ужаш / Мар. гос. ун-т. Йошкар-Ола, 2010.
16. Иванов И.Г. Из истории марийской письменности. Йошкар-Ола, 1996.
17. Иванов И.Г. Словарь лингвистических терминов на марийском языке для общеобразовательных школ = Кыдалаш школан йылме термин мутер. Сыктывкар – Ижевск – Йошкар-Ола – Саранск – Баданчоньтомай, 2011.
18. Иванов И.Г. Марий диалектологий. Йошкар-Ола, 1981.
19. Казанцев Д.Е. Формирование диалектов марийского языка. Йошкар-Ола, 1985.
20. Моркинско-сернурский говор марийского языка: коллективная монография / Мар. гос. ун-т; Л.И. Барцева, В.Н. Васильев, И.Г. Иванов, Л.С. Матросова, З.В. Учаев. Йошкар-Ола, 2012.
21. Вершинин В.И. Антропонимика: Фамилии. Имена. Йошкар-Ола, 2015.
22. Гаврилова В.Г. Социоллингвистика (на материале марийского языка). Йошкар-Ола, 2015. 148 с.
23. Язык и социум: материалы Межрегион. науч.-практ. конф., посв. Дню марийской письменности (9 декабря 2014 г.) Мар. гос. ун-т; отв. ред. Н.Н. Глухова. Йошкар-Ола, 2015.
24. Иванов И.Г. Йылмышанче туналтыш: тунемме книга. Йошкар-Ола, 2015.
25. Мустаев Е.Н. Сопоставительное языкознание. Русский и марийский языки. Йошкар-Ола, 2013.
26. Галкин И.С., Мустаев Е.Н. Финно-угроведенийын негызше. Морфологий, синтаксис, лексика: тунемме книга. 2-шо савыктыш. Йошкар-Ола, 2005.
27. Основы финно-угорского языкознания. Вопросы происхождения и развития финно-угорских языков. – М., 1974.

28. Основы финно-угорского языкознания. Марийский, пермские и угорские языки. М., 1976.
29. Финно-Ugrica 2: Проблемы финно-угроведения, этнокультурных и межъязыковых контактов. / Мар. гос. ун-т; сост. и науч. ред. А.Н. Куклин. Йошкар-Ола: ООО «Издательский дом «Сельские вести», 2012.
30. Fenno-Ugrica 3: Проблемы ареалогии и ономотологии, компаративистики и констративной лингвистики / Мар.гос. ун-т; сост. и науч. ред. А.Н. Куклин. Йошкар-Ола, 2016.

Раздел 2. История марийской литературы

ТЎНАЛТЫШ УЖАШ

Марий литератур – финн-угор ешыш пурьшо шкешотан сылнымут. Тудын тўнямбал литератур радамыште верже. Марий сылнымутын вянгме корныжо: периодизаций йодыш.

МАРИЙ СЫЛНЫМУТЫН ШОЧМЫЖО

Марий сылнымутан литератур иланымаште религий, краеведений да этнографий сынан литературына надырже. Сылнымутын шочмо корныштыжо просветительский движенийын суапше (Г. Кармазин, В. Васильев). 1907–1913 ийлаште лектын шогышо «Марла календарын» надырже. С. Чавайнын, Г. Микайын, Н. Мухинын октябрь революций деч ончычсо сылнымут пашашт. Тиде пагытыште марий сылнымутын шке калык историй да традицийлан энертывыже (С.Чавайнын «Кугезе кочай», «Кугу тумо», «Патыр-влак» почеламутшо-влак, «Йыланда» ойлымашыже, Ф. Егоровын «Элнет», «Пўнчер», Т. Ефремовын «Кўслезе Тотара» балладышт). Произведенийлаште фольклорын верже.

МАРИЙ СЫЛНЫМУТ 1920-ШО ИЙЛА ГЫЧ 1950-ШЕ ИЙЛАСЫН ИКЫМШЕ ПЕЛЫЖЕ МАРТЕ

1920–1930-шо ийла – марий литератур вянгмаште у йыжын. Сылнымутын у жанр-влак дене пойдаралтмыже, тематике, проблематике, поэтике шотышто весеммыже. Социализм чонгым пагытым чапландарымыже, илышыште каен шогышо вашталтыш-влакым, у геройым ончык лукмыжо, историко-революционный темым у кўкшытыш нўлталмыже. Сылнымутыш у вий толмаш (Олык Ипай, Я. Ялкайн, Шадт Булат, Пет Першут, Д. Орай, А. Эрыкан да молат). Марий серызе-влак да 1930-шо ийлан трагедийже.

Сергей Чавайнын илыш да творчестве корныжо. «Элнет» роман – илышын шуко могырым кумдан ончыктышо эпике сынан да автобиографий элементар роман. Романын рўдў проблемыже-влак. Социал ден быт йодыш-влакым иктыш чумырен сўретлымаш. Конфликт-влакым класс кучедалме сўрет негызеш чонгымаш. Романын композицийже, сылнылык ойыртемыже, калык ойпогын верже.

М. Шкетанын илыш да творчестве корныжо. «Эренер» – кумда планан социально-психологический роман. Писательын 1920-шо ийласе марий ял илыш пуламырым чын да келгын ончыктымыжо. Тўн герой Эвай Пўтырын шкешотан образшын кок лончан улмыжо. Романын чоңалтме да сылнылык ойыртемыже, авторын моло калык литератур традицийлан энертывыже. Произведенийым литературовед-влакын аклымышт.

Н.В. Игнатьев – марий сылнымутлан негызым пыштыше кокла гыч иктыже. Тудын илыш да сылнымут паша корныжо. «Вурс мардеж» – марий литературышто автобиографий сынан икымше роман. Писательын шочмо сылнымут да руш литератур традицийлан энертывыже, уым кычалмыже. Романыште граждан сар, ялозанлыкым нўлтымў, у илышым чонгым сўрет-влак. Петр Ефимовын, Василий Петровын, Сомок Яконын да моло у енын образышт. Романын поэтикыже, сылнылык тўсшў.

Олык Ипайын илыш да творчестве корныжо. Поэтын марий поэзийым жанр да формо, теме да идей шотышто пойдарымыже, марий почеламут чонымо йӧным уэмдымыже. Силлабо-тоникым пенгыдемдымыже. Поэме жанрым вияндымаште кугу надырже. Классике сынан формо-влакын (сонет, октаве, триолет, терцине) кучылтмыжо.

Шабдар Осыпын илыш да творчестве корныжо. «Ўдырамаш корно» автобиографий сынан, лирический шӱлышан социально-психологический роман. Произведенийым возымо да савыктыме историй. Тудын тӱн темыже да идейже. Писательын марий ял илыш радамым, ўдырамашын вержым ончыктымо мастарлыкше. Романын чоналтме ойыртемже, лиризмже да психологизмже, этнографий сынже.

МАРИЙ СЫЛНЫМУТ 1950-ШЕ ИЙЛА МУЧАШ ГЫЧ 1980-ШЕ ИЙЛАН ИКЫМШЕ ПЕЛЫЖЕ МАРТЕ

1950-ше ийлесе мер да политик вашталтыш-влак да литератур илыш. Марий литератур историйыште «левыктыш» пагытын значенийе.

1957–1987-ше ийлесе прозо. Тудын у роман, повесть да ойлымаш-влак дене пойдаралтмыже. Прозын ял илыш, мланде да айдеме, ялысе да олесе енын проблемыже-влак деке мелын савырнымыже, историй да сар темым келгемдымыже. Жанр да стиль шотышто йыжын-влак. Прозо виянмаште А. Юзыкайнын, В. Ивановын, В. Косоротовын, Ю. Артамоновын, А. Асаевын да молынат надырышт.

1957–1987-ше ийлесе поэзий. Тудын у теме да идей, жанр да мургорно формо дене пойдаралтмыже. Поэт-влакын мурпашаштын философий содержанияй дене утларак шындаралтмышт. Поэзийым уэмдымаште В. Колумбын, А. Степановын, Ю. Чавайнын, В. Бояринован, Г. Гадиатовын, Сем. Николаевын, А. Иванован, А. Тимиркаевын, С. Эсаулован, В. Изилиянован рольышт. Поэме жанрын виянмыже. Тудым уэмдымаште В. Колумбын надырже («Порылык» да молат).

В. Колумбын марий литературым у кўкшытыш нӧлталмаште надырже, новатор семын тыршымыже. Поэзийым у жанр, формо, теме, идей да содержанияй дене пойдарымыже. Мурпашажын тӱн сылнылык ойыртемже. Творчествыштыже марий литератур традицийым уэмдымыже. Моло калык-влак литератур опытлан энертымыже, марий фольклор поянлыкым у семын кучылтмыжо.

1957–1987-ше ийлесе драматургий. К. Коршуновын, А. Волковын, М. Рыбаковын, В. Рееж-Гороховын творчествыштышт сылнымут ойырем.

КЫЗЫТСЕ МАРИЙ ЛИТЕРАТУР

Тиде жапысе мер илыш, политике вашталтыш-влак да марий сылнымут. Мут эрыкын толмыжо. Литературын историйын ош тамгаже-влак вельш мелын савырнымыже, национальный самосознаний, марий калыкын, шочмо йылмын, культурын ончыктыкшо, тачысе азапше да пагытын нравственный негызше йоммо нерген шонкалымыже.

Прозышто у жанр формо-влакым кычалмаш: мемуар сынан повествований, роман-хронике, исторический роман, детектив, фантастике, мыскара, койдарчык повесть, эссе, новелле (Ф. Майоров «М.Шкетан», И. Осмин «Кава ден мланде коклаште», Ю. Артамонов «Тамга», «Чавайнын куэже», «Юмын эрге», «Чодыра юзо», В. Юксерн «Чарла», В. Абукаев-Эмгак «Шочмо тувыр», В. Микишкин «Пӧрдем», В. Бердинский «Мый – тылат, тый – мылам», А. Александров-Арсак «Роза», «Каче-влак», В. Петухов «Акрам», «Пӧркыт ден курныж-влак», Г. Алексеев. «Сулык», М. Ушакова «Тошто пӧртын монологшо», Л. Яндаков «Чоткар», «Онар», «Мамич Бердей», И. Шубин «Йомшо йолгорно» да молат). Психологизм, драматизм да философий шӱлыш. Очерк жанрыште Г. Зайниевын тыршымыже («Муро сугынь», «Усталык памаш» да моло сборникше-влак).

Поэзий аланыште ончычсо мутмастар-влакын да у тукымын тыршымыже (Сем. Николаев, В. Рееж-Горохов, Г. Гадиатов, А. Тимиркаев, А. Иванова, В. Изилиянова, С. Эсаулова, Ю. Рязанцев, А. Мокеев, Г. Ояр, В. Дмитриев-Ози, З. Дудина, Н. Никитина, Т. Пчелкина). Жанр да теме шотышто тӱн йыжын-влак. Лирикын философий сынже,

марий калык тўняужмаш дек лишеммыже, публицистике йогынжо. Лиро-эпикын ойыртмеже.

Марий драматургийыште у образ-характер-влакым кычалмаш, тудын у жанр формо-влак дене пойдаралтмыже: драме-притче, поэтический драме, детектив-пьесе, мистерий-пьесе, рекем-пьесе (Ю. Байгуза «Порсын лўнгалтыш», А. Иванова «Арале мыйым, волгыдо Юем!»), М. Рыбаков «Окса мешак», А. Асаев «Юлмар ден Юмынўдыр», «Курымаш-влак»). Марий калыкын эрыкше верч кучедалме йодышым рашемдымаште Г. Гордеевын драме трилогийже («Болтуш», «Ўртўмў он», «Мый ом суко садак!»). К. Коршуновын 30-шо ийласе репрессий жапым ончыктымыжо («Пўрыдымў пўрымаш» драме). Вяч. Абукаев-Эмгакын драматургий ойыртмеже. Кызытсе марий драматургийын поэтике мogyрым сенымашыже-влак.

МАРИЙ СЫЛНЫМУТШАНЧЕ

XX-шо курымашто марий сылнымутшанчын историйже. Тудын виянмаштыже литератур критикын верже. Литератур жанр-влакын историйыштым да кызытсе кўкшытыштым (С.П. Чеснокова, Р.А. Кудрявцева, В.Л. Егоров да молат), род-влакын виянмыштым (А.Е. Иванов, Г.Н. Бояринова, Г.Н. Сандаков да молат), посна автор-влакын творчествоштым (С.Я. Черных, А.А. Васинкин, Вяч. Абукаев-Эмгак, Н.И. Кульбаева, И.С. Иванов молат) шымлыме паша-влак.

Литератур

1. Абукаев-Эгак Вяч. Семен Николаев: вашмутланымаш, статья. Йошкар-Ола, 1996.
2. Асылбаев А.А. С.Г. Чавайн. Илышыже да творчествовыже. Йошкар-Ола, 1959.
3. Александров Н.А., Васин К.К. Марий поэт Н. С. Мухин: Илышыже да творчествовыже. Йошкар-Ола, 1970.
4. Александров А.М. Александр Юзыкайнын творчествовыже // Ончыко. 1975. № 1.
5. Бассаргин Б.М. Шкетан. О жизни и творчестве писателя. Йошкар-Ола, 1960.
6. Беляева Т.Н. Поэтика символических образов в марийской драматургии второй половины XX – начала XXI века: монография. Йошкар-Ола, 2012.
7. Бояринова Г.Н. Проблема характера в современной марийской драматургии. Йошкар-Ола, 2005.
8. Васин К.К. Сергей Григорьевич Чавайн: Жизнь и творчество. 2-е изд, доп. Йошкар-Ола, 1987.
9. Васин К.К. Творческие взаимосвязи марийской литературы. Йошкар-Ола, 1969.
10. Васин К.К. Просветительство и реализм: К генезису социалистического реализма. Йошкар-Ола, 1975.
11. Васин К.К. Литература и история: К проблеме историзма в марийской литературе. Йошкар-Ола, 1980.
12. Васин К.К., Александров А.М. Валентин Колумб: Творчествовыж нерген. Йошкар-Ола, 1978.
13. Васин К.К. XX курымын трагедийже // Саман. 1989. № 2. С. 56–76.
14. Васинкин А.А. Героические годы: Жанр военного романа в литературах народов Поволжья. Йошкар-Ола, 1987.
15. Васинкин А.А. Шаг в неизвестное: О проблеме периодизации литератур финно-угорских народов России // Лит. Россия. 2004. 15 окт.
16. Васинкин А.А. Поэтический мир В. Колумба. Йошкар-Ола, 2005.
17. Восхождение: литературные портреты марийских писателей / сост. В.С. Юксерн. Йошкар-Ола, 1984.
18. История марийской литературы / отв. ред. К.К. Васин, А.А. Васинкин. Йошкар-Ола, 1989.

19. Иванов А. Марийская драматургия: Основные этапы развития. Йошкар-Ола, 1969.
20. Иванов И.С. Писательын йылме сылнылыкше: туныктышылан пособий. Йошкар-Ола, 1991.
21. История советской многонациональной литературы. Т. 1–6. М., 1970–1974.
22. Кудрявцева Р.А. Генезис и динамика марийского рассказа в контексте литератур народов Поволжья: монография. Йошкар-Ола, 2011. 324 с.
23. Кульбаева Н.И. Вениамин Иванов: очерк жизни и творчества. Йошкар-Ола, 1991.
24. Кушмо корно: литературоведческий ден литературно-критический статья-влак. Йошкар-Ола, 1977,
25. Николаев Сем. Мутын нелыже да ямлыже: сылнымут очерк, почеламут. Йошкар-Ола, 1993.
26. Марийская драматургия второй половины XX – начала XXI века: сб. статей / Мар. гос. ун-т; сост. Т.Н. Беляева. Йошкар-Ола, 2012.
27. Очерки истории марийской литературы. Ч. 1–2. Йошкар-Ола, 1963, 1960.
28. Писатели Марий Эл: биобиблиогр. справочник. Йошкар-Ола, 2008.
29. Проблемы марийской и сравнительной филологии: сб. статей / Мар. гос. ун-т; отв. ред. Р.А. Кудрявцева. Йошкар-Ола, 2014, 2015, 2016.
30. Проблемы реализма в марийской литературе. Йошкар-Ола, 1979.
31. Рябинина М.В. Марийская повесть второй половины XX века: поэтика психологизма. Йошкар-Ола, 2016.
32. Сандаков Г.Н. Эпос революции и современность: Марийская проза в контексте литератур Поволжья. Йошкар-Ола, 1990.
33. Тўналгыш ошкыл: 20–30-шо ийласе марий литературоведений ден критика / сост. и науч. ред. К.К. Васин и А.М. Александров. Йошкар-Ола, 1975.
34. Хайруллин Р.З. Литература народов России: учеб. пособие. М.: Дрофа, 2009.
35. Художественная словесность финно-угорских народов: от истоков к современности / МарНИИЯЛИ им. В.М. Васильева; науч. ред. Н.И. Кульбаева и Н.А. Федосеева. Йошкар-Ола, 2008.
36. Черных С. Кум поэт: литературно-критический статья-влак. Йошкар-Ола, 1973.
37. Черных С. Творческий путь М. Шкетана. Йошкар-Ола, 1969.
38. Черных С. Осып Шабдар и его традиции. Йошкар-Ола, 1975.
39. Чеснокова С.П. Художественный мир современной марийской поэзии. Йошкар-Ола, 2004.
40. Эман С. Сылнымут нерген мут. Йошкар-Ола, 1971.